Учѣте ся брати мои,
„Думайте читайте“.

И чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЪ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 34 ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 3-го Октобра 1894. ГОДЪ [illegible]

ПРАВДА И КРИВДА.

Просимо патріотôв Рускихъ перечитати се на голосъ всѣмъ.

I.

Пануе кривда на землѣ. Широко ôдъ моря до моря розкинулось царство кривды и кôнця ему не мае, а куточка на земли не знайдешь дебъ була правда!

Пôйдешь брате по селахъ: весь народъ тяжко працюе и горуе а не мае ôдпочинку анѣ радости не знае. Разъ на день ѣсть сухій хлѣбъ поливаючи го гôркими слезами, спить на сырой земли лихомъ и горемъ пôдстеляючи, а нуждою, бѣдою, накрываючись. Цѣль раба селянина на семъ свѣтѣ: тяжко важко працювати через все свое бѣдолашне жите, одиноке его право, умерти зъ голоду; одиѣсенька его власность, тѣсна яма на сельскôмъ цминтарѣ!..

Чи то-такъ мае бути? Чи то такъ Богъ велѣвъ? Чи то по правдѣ?

Нема ту правды; въ курныхъ присѣлыхъ до землѣ хатинахъ пануе кривда.

Пôйдешь ты читателю по великихъ мѣстахъ — и ту по фабрикахъ и заводахъ тисячи народу зъ рана до ночи працюють, мучать ся якъ въ пеклѣ и зъ голоду мруть, бо платня мала а робота довга и тяжка!

Чи се по правдѣ?

Нема туть правды: се царство кривды!

Звернешь брате свои кроки до высокихъ палатъ, де фабрикують ся права для народа безъ вѣдомости народа, заглянешь тамъ де засѣдае власть, отворишь дверѣ суда, и нѣгде не найдешь правды нѣ права для бѣдного народу. И пôйдешь ты на всходъ, пôйдешь на заходъ сонця, пôйдешь на полудне, пôйдешь на пôвнôчъ, и не знайдешь такого мѣсця, такого закутка, де бы правда панувала.

Слибъ ты мавъ орлиній крила и полетѣвъ за высокій горы, за широкй синй моря и облетѣвъ всѣ землѣ, всѣ паньства государства, де тôлько чути людску бесѣду, то не найдешь щасливой краины, де правда людьми управляла бы!

Кривда заволодѣла всюда. Ходить кривда въ дорогихъ едвабахъ, въ золотѣ, ѣсть смачни страви, пье заморскй вина; мешкае кривда у высокихъ у палатахъ; окружила себе кривда брехнею хитростію яко могучою вартою, щобъ не могла ей дôстати злая суперница правда. Правда сиротиною блукаесь по пôдъ плоты, не ма она золоченыхъ палатъ, бо ю прогнали навѣть и тй, що присягали на Распятаго бути ей защитниками а опôсля промѣняли за политику, продали за мамону на многолюднôмъ базари міра сего. Правда лыкомъ пôдперезана, правда въ лахи одѣта, босонога, голодна, безъ пріюта, безъ пристановища.

Яке то огидне пановане кривды, якъ тяжке ей ярмо, якъ мôцнй ей кайданы, найлучше знае розповѣсти о тôмъ рускій народъ, котрый вѣками боровъ ся за правду, але таки кривда поборола правду и народъ въ невôльничой розпуцѣ пытаесь:

Де-жь та правда
Де-жь той свѣтъ
Що шукаемъ
Тôльки лѣтъ?

Въ той страшной неволѣ кривды, де польска пяна и бутна шляхта зъ хитрыми iезуитами кськондзами згнущались надъ рускимъ народомъ, де одни мучили го тѣлесно. другй терзали его совѣсть, – въ той чорной, кажемо годинѣ единою осолодою для закованыхъ, единою пôдпорою изнемагавшихъ, були рускй священники, котрй вказуючи на распятаго Христа, пôдтримували въ народѣ живу вѣру въ Бога, надѣю на Его милосердіе оперту на любвѣ, котру обявивъ тымъ, що видъ раба пріемъ да спасеть закованыхъ нѣмыхъ другихъ рабôвъ!

Рускй священники полюбивши свôй народъ, въ ихъ грудяхъ ôдозвались всѣ народнй муки, нещасте и горести. Они ôдчули въ своей благородной души всю скорбь и печаль народа и ревнй лили слезы надъ его недолею якъ тая мати надъ болящою дитиною.

II.

Рускій народъ въ маленькой частинѣ, лишивши царство кривды пустивъ ся до Америки, думаючи що ту не буде въ ей пôдданьствѣ, ôдôтхне и обтрясе ся зъ бѣды и зъ злиднѣвъ. Робота тодѣ йшла досить добре, народъ мавъ грошй и зачавъ приходити до себе. Але Русинъ безъ церкви не буде. На далекой сторонѣ жаль му зробило ся що въ недѣлю не мае де пôйти тай учути богослуженія свого обряду и науки въ рôднôмъ языцѣ. Саме тодѣ уже були рускй громады и поскладались людоньки по кôлька до ляровъ тай спровадили по бôльшой части на свое безголовіе та глумъ рускихъ священникôвъ зъ старого краю. Народъ думавъ що они будуть просвѣтителями, его учителями, проводирами по дорозѣ правды, науки и добра; они будуть займатись не тôлько душевнымъ добромъ але и народна справа лежати-ме имъ на сердцю; они то по закону божому будуть „сохраняти судъ и сотворять правду“ и будуть просвѣщати очи людямъ и научати чому кривда пануе на свѣтѣ, чому за кривдою пôйшли всѣ а за правдою мало кто тримае и правду всюда проганяють? Надѣявъ ся народъ добра та вродилось лихо.

Всѣ думали и твердили що хоть туть на вôльной земли запануе свята правда мѣжъ рускимъ народомъ и що рускй священники и тутъ будуть стояти за правдою якъ то у насъ було колись; але пожаль ся Боже и спомянати! Крôмъ кôлькохъ патріотôвъ що правду хотять людямъ обявити и старають ся коло его добра а решта промѣняли правду за доляры и пôйшли служить кривдѣ. Се не взяли мы зъ вѣтру, але фактами ствердимо нашй слова.

У нашого краяна Григорія Поляньского умеръ сынъ, котрому було уже два роки.

Смутивъ ся отець, рыдала мати но дарма, бо Богъ покликавъ до себе непорочну душу. Прибитый журбою, ѣде отець зъ St. Clair до Шенандору, а то буде зъ якихъ 23 миль амер. и просто ѣде на плебаню до священника. Прийшовши тамъ, розповѣвъ дѣло и заявивъ що заплатить кôлько буде треба, щобъ но тôлько его дитина була похована на рускôмъ цминтари. Священникъ не хоче му поховати. Нещасный батько просить, плаче, кланяесь – но ничь не помагае. Священникъ дае листь до другого священника въ Mahanoy City, до свого брата. Нашь бѣдный краянъ уже въ ночи ѣде до Mahanoy City. Приходить на плебанію пукае, стукае, ажь на конець священникъ отворивъ ôкно, спытавъ, ôдобравъ листь и перечитавши его замкнувъ ôкно и по справѣ. О десятой годинѣ въ ночи вертае назадъ смутный отець до Шенандору но нехочуть поховати му дитину. Нашь нещасный краянъ зъ болемъ серця вернувъ ся назадъ до St. Clair и просивъ айрского священника и той поховавъ дитину.

Розважь читателю и скажи чи ту по правдѣ? Чи ту не е царство кривды? Та-жъ Григорій Поляньсскій давъ также на рускій цминтарь въ Шенандорѣ, тажь онъ 6 мѣсядѣвъ якъ выйшовъ зъ того мѣста и бувъ готовъ заплатити все наразъ що тôлько було треба, тажь онъ мавъ право жадати, щобъ его дитина була похована на рускôмъ цминтарѣ!

Чи се по правдѣ топтати его святе право, котре онъ собѣ керваво зароблѣнымъ грошемъ купивъ? Чи священникъ оденъ и другій мали хоть искру милосердія надъ засмученымъ? Нѣ – Се не по правдѣ: на тыхъ плебаніяхъ пануе кривда и бѣдный рускій народъ терпить и платить своимъ духовнымъ катамъ. Де розумъ де честь о народѣ!

Для бѣдного русина не малось милосердія и пожалованя а якъ умеръ тамъ чужій котрый русиномъ не бувъ, на руску церковь анѣ на рускій цминтарь цента не давъ, то священникъ зъ Шенандору поховавъ такого на рускôмъ цминтари. Чи се е слуга правды? Нѣ – се слуга кривды и мамоны!

Въ тôмъ самôмъ мѣстѣ умеръ одинъ бѣдный рускій робôтникъ зъ Галичины. Товариши покôйника заняли ся его похороном и приходять до священника щобъ поховавъ. – „зложѣть менѣ напередъ грошѣ то поховаю,„ — такъ ôдповѣвъ сей слуга бѣжій. Люде кажуть що имъ на трумну не стане бо небôщикъ не мавъ роботы и въ бѣдѣ померъ. – „Коли такъ, отповѣвъ священникъ, то киньте таки такъ тѣло на вôзъ а трайберъ завезе на цминтарь, бо менѣ ничъ до того.“

Господи святый! Ты видишь тую кривду и терпишь и якъ довго ще терпѣти будешь тыхъ ненасытныхъ и безъ серця гандлярôвъ, торжникôвъ въ Твоихъ святыхъ церквахъ? Коли возгорить ся ярость Твоя и гнѣвъ Твой справедливый спаде на главу ихъ? Якъ довго ще буде зносити народъ самовластіе тыхъ, щобъ Тебе самого Боже, продали на распятіе за кôлька кводрôвъ?

Народе гляди свого права, не дозволь щобъ надъ трупомъ твого брата смѣявъ ся той, котрый повиненъ дѣлати дѣля милосердія, а зъ его устъ мають выходити слова потѣхи а не погорды и насмѣшки.

Такъ пануе кривда а правда проганяеть ся!

За що пытаемъ ся мае терпѣти рускій народъ кривду ôдъ тыхъ, котрй мають по закону „творити судъ и сохраняти правду?“ Чи тй гандлярѣ св тайнами думають що имъ можна за плечима тутейшихъ бискупôвъ дѣлати всяке безправіе, знущати ся надъ народомъ, дерти зъ него кôлько дасть ся? Ой перекинчики, мадярске прихвостье дрожѣть!

Неодовго выбіе година що народъ проговорить самъ про себе и церковь одбере а вас прожене и тогда анѣ бискупъ не поможе у вашой халепѣ.

SVOBODA
(LIBERTY.)
Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю.........2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высилати пôдъ адресою:
To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
„ „ Six months. „ 6.00

All money or money orders should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

Теперь ходѣмъ читателю до Пасаку. Тутъ померъ нашому краянови два-рôчный сынъ. Отецъ Михаилъ Глита приходить до священника и просить щобъ поховавъ. Сей слуга божій (прости Боже грѣхи) сказавъ по словацкій: „зложиту 29 долярôвъ то поховаю, сли нѣ, то йди собѣ." Нещасный отецъ уже рôкъ якъ не мôгъ знайти роботу а маючи численну родину, ставъ просити на милость Бога же не мае тôлько грошей, же ôнъ уже у стори на книжку набравъ на 150. дол. а цента не мае при души за тое заплатити. Священникъ взявъ ноги на плечи и погнавъ до Юнкерсъ а церковникови заказавъ дзвонити по умершôмъ и дитины не поховавъ.

Другому не окрестивъ дитины и отецъ мусѣвъ ѣхати до Брадфорту до айриского священника и тамъ окрещено дитину.

Пасейскій священникъ робить зъ людьми якъ мандаторъ за панщины: гидить людей въ церквѣ, вызывае по имени бунтовниками, высмѣвае православіе горшь ôдъ галицкого іезуиты, клене якъ тôлько мадяръ потрафить клясти въ своей мовѣ. Передъ народомъ хвалить ся що церковь его и ничъ му никто не зробить. Народъ до церкви не хоче ходити и слухати огидныхъ проклятій такого священника и не знае що дже почати.

Чи то по правдѣ? Нѣ — Ту кривда панує и народъ терпить и за свои гроши купивъ собѣ бѣду!..

Въ Greenpoint-ѣ есть також рускій священникъ, котрый ревный и тихій слуга багташки и правдывый „лисъ Микита" его можна здибати на всѣхъ тренахъ американьскихъ желѣзныхъ дорогъ. Той ревнитель въ винградѣ могучого бога доляра, давъ доказъ свого руского патріотизму при слѣдуючôй нагодѣ. Въ Ню Йорку угорскій патріоты по бôльшой части жиды обходили память Кошута де було и посвящене угорского національного прапора (фана). До комитету занявшого ся тымъ національнымъ торжествомъ належавъ и сей духовникъ якъ пише поважна газета „World."

Теперь пытаемъ ся его и его товаришôвъ по ремеслу: сли вы ходите по плейзахъ и жебрете гроши ôдъ рускихъ людей и уходите за рускихъ священникôвъ, то чому тримаете зъ ураги и спѣваете патріотичнѣ пѣсеньки на честь Кошута, котрый бувъ завзятый ворогъ Русинôвъ и цѣлого славянства?

А наколи не чуете въ собѣ жадного привязаня до руского народа, до руской мовы, наколи притлумили въ своимъ серцю веяке чувство рускости и покинули святую Русь и перейшли въ собачу службу до чужихъ, то чому дурите, баламутите рускій нарôдъ и огиднымъ, шахрайскимъ способомъ выдираете ôдъ него керваво зароблений грошь?

Чи то по правдѣ? Нѣ — се кривда и обманъ, хитрость и безхарактерность!

Нѣмая скотина, песъ знае свого пана що му ѣсти дае и николи на него брехати не буда, а вы зъ руского народа жіете, за его гроши ѣсте и убираете ся тай ще долярики до банку носите, а разомъ зъ угорскими патріотами гуляете чардаша и піете на погибель врагамъ угрôвъ, до котрыхъ и Русины рахують ся, бо ихъ мадяры хочуть знищити!

Мы подали ту факты, котрі свѣдчать о царствѣ кривды мѣжь рускимъ народомъ въ Америцѣ. Тая кривда щезла бы, слибъ мѣжь народомъ була єдность, розумъ, почуте годности люцкой.

Але наколи люде будуть нарѣкати и плакати а потомъ знову каркъ нагинати въ ярмо неволи а ничъ про себе не дбати, тогда тіи духовнѣ мандаторы покажуть ще бôльше якû въ нихъ пазуры.

Кто хоче бути чоловѣкомъ вôльнымъ а не нѣмымъ рабомъ, най бореть ся за свои права.

Сли народъ покривдженый не буде дбати самъ про себе, тодѣ въ Америцѣ настане неволя, але невôльниками не будуть нiгры, но Русины, котрі будуть стогнати въ неволи ненасытныхъ мадяроньскихъ тихомольцѣвъ и плейзовыхъ чудотворцѣвъ.

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

Холера.

Тая страшна пляга краю що дня то въ бôльшихъ розмѣрахъ горне свои жертвы. На дняхъ появилась она и на Моравіи. Власть предприняла всяки мѣры охороны, але се ничъ не помагае. Коло Тернополя мали ôдбути ся великû маневры кôнницѣ, але задля холеры, ôстали ôткликанû.

Львовъ 20. вер. Цѣсарь пôдчасъ своей гостины во Львовѣ, отворивъ для публичного ужитку школу медицины. До теперь на львовскôмъ всеучилищи не було ôддѣлу для слухачôвъ медицины и протое мусѣли ѣхати до Кракова на науку.

Зъ нагоды цѣсаревой гостины въ престольнôмъ рускôмъ городѣ Львовѣ. прибуло народа зъ всѣхъ сторôнъ краю около 75 тысячъ.

Щобъ нашъ рускій людъ збаламутити и вщепити любовъ до Польщи, роздавали ц. к. старосты даромъ тикеты по селахъ и намовляли людей щобъ ѣхали на выставку.

Мазурскû хлопы були бôльшь патріотичними ôдъ нашихъ, бо крôмь тикету домагались и грошей на выдатки а нашû декотрû вдоволнялись тôлько тикетомъ.

Одна нѣмецко - жидôвска газета зъ Берлина скаржить ся и протестуе проти польской брехнѣ. Мѣжь инчимъ каже, що поляки - шляхта вчинили велику кривду жидôвскому населенію въ Галичинѣ, назавши львôвску выставку польскою, позаякъ після думки той газеты, тая выставка мала зватись „жидôвскою" на той пôдставѣ що жиды дали гроши на ню, жиды занялись организацією и найбôльше жидôвъ вывезло своихъ товарôвъ на тую выставку. Дальше, пише газета, що паново-шляхта тодѣ знае жидôвъ, якъ приходять выборы або треба грошей, а якъ де йде похвалитись и повеличати ся, тодѣ тôлько поляки фигурують яко единû обывателѣ краю а рускій народъ и жидôвскій поминають.

Наша політика.

Слибъ кому прийшла охота писать о теперѣшной рускої політицѣ въ Галичинѣ, то мусѣвъ бы натягнути на себе мѣшокъ „покаянія," посыпати голову попеломъ, сѣсти на гноиши раболѣпія, и іезуитофильства, и зачинати свою „Галилеиду" словами: „на рѣкахъ вавилонскихъ тамо сѣдохомъ и плакахомъ."

Систематична політика полякôвъ и іезуитôвъ: вынародовити а такъ знищити Русинôвъ, не знаходить теперь зъ нѣякой стороны опору, но широкимъ крокомъ доходить до своей цѣли. Іезуиты взявши власть въ свои руки управляти рускою церквою, роблять по мѣсточкахъ и селахъ свои мисіи, а руске священьство по указу мусить триматись пасивно.

Бувшû новоерцѣ добившись до самого краю политичного fiasco, сидять на руинахъ новой еры и сповѣдають ся передъ „твердыми" мовлячи: „согрѣшихомъ и безаконовахомъ."

Нарôдъ не знае чого триматись а ту видить же що дня збôльшаеть ся его бѣда и нужда тягне на неозначеный часъ на кватиру до его хаты. Мужѣ політыки неможуть порозумѣти ся мѣжь собою и гадѣя на поєднане рускихъ партій зникла разъ на всегда. Хаосъ и катаклазмы, мѣшанина идей и путанина прямовань, ото наша политика.

Hanibal ante portas! Правительство ôддало насъ на ласку и не ласкô полякôвъ, котри пôдъ плащикомъ „уніи," котру понимають и розумѣють инакше и черезъ котру не стане Русинôвъ въ Галичинѣ, тиснуть гноблять, и тягнуть на свою сторону рускій нарôдъ. Сли спомнемъ бувалое а представимо собѣ страшне будущое, то мимоволѣ и зъ болемъ серця мусимо сказати: же нарôдъ рускій, наколи такъ дольше пôйде, для своей охороны ôдъ заглады и сполщеня, буде змушеный приняти; або православіе, або штунду.

ЗЪ ШИРОКОГО СВѢТА.

Хиньско-Японьска война.

Шангай 27. вер. Японьска армія чи на морю, чи на сущи, усе горою. Въ послѣдныхъ дняхъ безпрерывно напирали однû на другихъ и въ кождой боротьбѣ по 6 тысячъ то потысячу хинчикôвъ лягло напобоевищу або дôсталось до японьской неволѣ. Микадо цѣсарь Японіи, носить ся гадкою назначить свое панованє славною побѣдою и дôстатись до Пекину престольного города хиньского царства.

Шангай 28, вересня. Японьске войско знаходить ся уже въ самôмъ хинскôмъ краю. По дорозѣ здибались непріятелѣ и японьске вôйско розбивши хинске, помашировало дальше.

Росія.

Царь, котрый лежавъ до теперь слабый уже выздоровѣвъ и за дозволенемъ прибочного дворского лѣкаря Захарина, бувъ на полюваню.

Російска поліція ôдкрыла въ Варшавѣ тайне товариство революційне и арештовала 150 полякôвъ по найбôльшой части студентôвъ.

Въ Харковской губерніи въ мѣсточку Святыхъ горахъ заселенôмъ Русинами, повставъ спôръ межи тамошнымъ дѣдичемъ а мужиками. Мужики зруйновали канцелярію дѣдича и убили 5 его слугъ, Черкесôвъ; также оденъ селянинъ умеръ ôдъ ранъ. Харковскій віцегубернаторъ выславъ цѣлыл полкъ козакôвъ и ôддѣлъ поліціи. Мужикôвъ арештовано и веде ся дальше слѣдство.

Зъ причины що Збручъ, погранична рѣка межи Галичиною а Росією, часто змѣняе свое русло, выслали Росія и Австрія мѣшану комісію, котра мае на-ново означити границю.

Въ полудневой Росіи сего року збôже таке дешеве а робôтникъ такій дорогій, що декотрû дѣдичѣ постановили не прятати збôжа зъ поля. Оденъ дѣдичь лишивъ 800 моргôвъ пшеницѣ нежатой.

Кôльканайцять хинчикôвъ напали на стацію сибирской желѣзной дороги недалеко хиньской границѣ, убили 4 російскихъ урядникôвъ и стацію запалили. Росія домагаесь ôдшкодованя и сли Хины не будуть хотѣти учинити волю, тодѣ хиньско-російска война зачне свое.

Константинополь. Зъ ôдтамъ дойшла звѣстка, що Султанъ Мурадъ V., котрый бувъ здетронізованый 1876 задля божевôльства, есть близкій смерти.

Австрійско-угорска Монархія.

Австрійскій цѣсарь якъ ѣхавъ на польску выставку до Львова, взявъ зъ собою, якъ вѣдомо, ажь шѣсть мінистрôвъ, — де міністры, тамъ и політика; протое всѣ тіи, що слѣдили за політикою Австріи, звернули свои очи на Львôвъ и Галичину. Поляки благую избрали часть

и свой здобутый вылывъ брехнею и гнетомъ. Русиновъ ще большь вскрѣпили, але мѣжь народами монархіи, кромъ мадяръ и руской высшой іерархіи, не мають пріятелѣвъ, а за границею голосы Росіянъ, Нѣмцѣвъ и Французовъ ôдзываютъ ся о нихъ дуже неприхильно.

ТАКЪ ВСЕ БУВАЕ.

– А вамъ куме
Що такого?
Може хорй
Чи що злого?
Вы такъ зблѣдли
На твары
Хоть бы на васъ
Тробъ бери!
Скривили ся, згорбили ся
Мовъ не свои стали,
Може дѣвки поробили,
Бабы зѣля дали?
– Та не диво куме мôй
Що я одмѣнивъ ся
Бачте куме уже зъ мѣсяць
Якъ я оженивъ ся!
Бô чортъ мене все кусивъ,
„А-ну женись Стаху!
Будешь теплу страву мати
Выпрану рубаху.“
Таки прачку, куме взявъ,
Ехъ хай еи чортъ бере!
Перше куме, хуста прала
А теперь мене пере!..

Гр.

ЩО НОВОГО въ АМЕРИЦѢ

Укравъ 370 тысячъ.

Генри В. Говґатъ, котрый будучи чиновникомъ при цловôмъ урядѣ въ Вашингтонѣ, укравъ 370 тысячъ тому 13 лѣтъ назадъ. Правительство обѣцяло 10 тысячъ кто го злапае. Полиція глядала, шукала за нимъ по всѣхъ усюдахъ и не могла попасти на слѣдъ злодѣя. Ажь теперь оденъ детективъ въ Ню Йорку злапавъ В. Говґата, що черезъ цѣлый той часъ живъ собѣ спокойно въ Ню Йорку и труднивъ ся продажею старыхъ книгъ.

***

Выграли справу.

Колька днѣвъ уже тому застрейковали були въ Ню Йорку рубашники домагаючись побольшеня платнѣ. Съ початку мала була надѣя на успѣхъ стрейку, але рубашники трімаючись, купы выграли справу.

***

Мучениця цивилизацій.

San Diego Cal. Въ резервации Pichango була школа, де була учителькою панночка J. Platt. Она жила черезъ довгій часъ въ пріязни зъ индіянами и всѣ ей почитали. Пару дней тому, оденъ молодый индіянець заскаржувъ ю передъ начальника индіянъ же збиткуеть ся надъ дѣтьми и біе. Хотяй тому була и неправда, легковѣрні индіяне напали на школу, замордували учительку а школу запалили.

***

Поляки въ Америцѣ.

Тутъ поляки приходять що дня до бôльшого переконаня: що польскй тутейшй священники не мають анѣ искры любви къ Богу нѣ ко утраченой Польщи; протое теперь всюда будують собѣ незалежнй отъ тутейшихъ бискупôвъ и ôдъ Риму костелы и справдѣ добре на томъ выходять.

***

Bridgeport, дня 14. октобра ôдбудеть ся посвящене руско-православной церкви.

Чинъ посвященя довершить о. протоіерей Товтъ.

***

Полиція поправилась.

Нюйорска полиція въ послѣдныхъ часахъ була утратила вельми на чести, бо ôдкрито всякого рода надужитя и пôдкупства. Але теперь поправилась и одного дня арештовала 250 волоцюгôвъ и не далась пôдкупити анѣ ôдъ него.

***

Вонмѣмъ!

Въ словацкихъ газетахъ, находимо що богато Русиновъ по Пенсилванiи знаходить ся въ католицкой „Еднотѣ“ Звертаемъ на се увагу тамошныхъ рускихъ патріотôвъ, щобъ вразумѣли тыхъ заблудшыхъ и сказали имъ вписатись до руского „Союза.“

***

Коло Carbondalle завалилась майна и трохъ робôтниковъ зôстало забитыхъ.

***

Стрейки майнерски въ Огайо уже закôнчились и робота знову зачалась.

***

Замкнене цукровней.

Въ великой фабрицѣ „American Sugar Refining Company“ въ Броклинѣ, робило перше 4 тысячъ люда а теперь заледво 2 тысячъ. Робôтниковъ выплачують и по другихъ цукровняхъ. Причина того есть слабый бізнесъ и не можуть выпродати уже нагромадженого цукру.

***

Пасажерскій пароходъ Lucania Cunard Line перепливла атлянтикъ зъ Европы до Америки въ 5-охъ дняхъ 8 годинахъ и 38 минутахъ.

***

Въ Америцѣ правительство выдало въ томъ роцѣ 137 міліонôвъ долярôвъ пенсіи.

***

Въ Флоридѣ лютилась сими днями страшна буря и наробила фармерамъ на міліоны шкоды.

Наподатокъ.

въ Зори.

У насъ бувало нѣкто не ходивъ на заробки! Кождый, що мавъ при хатѣ, тымъ и обходивъ ся, але теперь, то такъ якось зъ каждымъ днемъ гôрше, тôлько тягарôвъ щоденно приростае, що хочь не хочъ а мусишь зъ ôдкись чогось конче на податки роздобути. Бо що-жь зробишь? Зъ тыхъ кôлька грядокъ поля не обженешь ся, хоть бы ты и якъ бувъ вченый! А якъ бы такъ на якого упертого, щобъ хотѣвъ конче на своинь поставити, то вже знаемо, що зъ такимъ бувае!

Задовжить ся по уха, – прійдуть вѣрителѣ, зліцитують ґрунтъ и хату, та и конець панованю. А зъ родиною то вже коротенька справа...

Жѣнка на мамки, дѣти порозпихае въ службу, а самъ до мѣста. А тамъ ôнъ що? Газдувати чей не буде, бо нема на чôмъ, та и нѣчого бôльше не умѣе! Оденъ ратунокъ для него – етати „траґаромъ“ – попыхачемъ жидовскимъ. Иншой рады нема, а жити якось конче треба.

Я тамъ вправдѣ маю два морґи, но, то ще яко тако! А бачите-таки и менѣ довелось разъ зарôбковати!.... О, бо-жь то и заробокъ бувъ, заробокъ! Фи, фи, фи! – та такій собѣ на пса вроки зисковный, що памятати его буду поки житя мого!.. А нараявъ менѣ его чоловѣкъ зъ села, навѣть трохи якійсь своякъ – отъ, той самый, що переходивъ коло насъ. Онъ десь щось полапавъ зъ письма та туманить людей на всѣ боки, а не разъ то такъ здорово потрафить надути, що и найпроворнѣйшій жидъ шахрай не втявъ бы того! Его звуть „шлятухою“ Станіславомъ, бо ôнъ носить ся такъ трохи зъ панька. Теперь пôзнали ся на нѣмъ въ нашомъ селѣ, але по иншихъ селахъ то стоить ще добре.

Е, та и я бы го вже такъ скоро не послухавъ, але тодѣ!.. Хто-жь знавъ що така худобина а ще своя такъ потрафить чоловѣка вывести въ поле!..

Та не давно то було, таки того лѣта.

Я йшовъ разъ зъ поля и переходивъ попри его хату. Вже ей минавъ, ажь ту зза плота хтось мене кличе:

Федьку!

Говъ! — кажу.

Оглянувъ ся: – А то вы пане Станіславе! А чого тамъ?

— Ходѣть но сюды маю до васъ дѣло!

Я приступивъ близше него, поздоровивъ ся: – Ну, яке тамъ?

—Та, отъ знаете, трафляе ся добрый заробокъ, може бы вы поѣхали?

— Ну, кажѣть якій! Та якъ що здалого а близько, то чому бы нѣ!

— Близько – каже, та такъ миленько стуливъ тото губеня, якъ до хлѣба зъ масломъ, – дуже близенько отъ таки ту за Хировомъ! Потягомъ такъ мигне, якъ зъ бича луснувъ! Тамъ потреба камѣня до одной будôвлѣ. Робота легка, до будôвлѣ не далечко, возить ся тачками; ôдъ кождого каменя по одной шѣстцѣ; а на день якъ звивати ся, то можна и 20 разôвъ обернути. Я нарокомъ приклпкавъ васъ до себе, щобы нихто не чувъ! А и вы такъ дуже не розтрублюйте, бо якъ довѣдають ся, то готовй всѣ тамъ звалити ся, а я не хотѣвъ бы того!.. Отъ вамъ якъ своякови, то вже я.. но!.. та прецѣнь мене знаете! А тамъ буде роботы бодай на мѣсяць. И що-жь вы на тое?

Я помѣркувавъ хвильку и гадаю собѣ: гм... Двайцять разôвъ денно, то незгôрше! Може бы и поѣхати?

— Ну, говорить скорше! – налягавъ ôнъ на мене, – бо ще нынѣ мусимо поѣхати!

— Та! – кажу я, оно бы варта дещо заробити, але знаете... перепрашаю васъ.. чи то ино правда?

Ажь то невѣрный зъ васъ Тома! – сказавъ такимъ сердечнымъ голосомъ. що ажь менѣ жаль було чоловѣка. щомъ его такъ образивъ — Та чей и я якійсь чоловѣкъ и розумѣю, що зле, а що добре! Пхай ему въ руки гроши, а ôнъ тебе ще циганомъ зве. Шкода васъ, Федьку, шкода!

—Цитьте, цитьте! Я ино такъ... Хиба-жь я васъ... Боже!.. Я вамъ заразъ дамъ ту знати, перше мушу порадитись зъ жѣнкою.

(дальше буде)

ПОСЛѢДНИ ВѢСТИ.

Царь знову небазпечно захорувавъ и славный нѣмецкій лѣкарь Feyden заявивъ що царь хорує на бракъ оддиху.

Въ политичныхъ кругахъ говорять що Росія, Англія и Франція хотять зробити зъ Хинами якъ съ Польщою, т. е. роздѣлити и взяти собѣ по кавалку.

Кіевъ. Бувшій штабсофицiръ руской арміи Квятковскій зôставъ осудженый на Сибирь разъ на веегда за здраду державы.

Въ паньствѣ хинскомъ выбухло повстане проти цѣсарской династій.

Япончики всѣми силами наперають на то щобъ ихъ войско скоро взяло Пекингъ.

Хиньскій віце-король Hung Chang взявъ на себе провадити войну зъ япончиками и буде самъ комендеровалъ.

ДОМЪ, ЛЬОТЪ НА СПРОДАЖЬ

Дôмъ складаесь зъ 14 станціи, де знаходить ся сальонъ въ котрôмъ 20 лѣтъ уже лайсенсъ, и теперь провадить ся добрый бизнесъ,

Зголоситись пôдъ адресу: 182 Morgan Str. Jersey City.

ДОКТОРЪ

H. BEATTIE BROWN, M. D.,
127 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братямъ Русинамъ въ Юнкерсъ радимо въ разѣ слабости удаватись до него.

У.В.А.Г.А.

Рôкъ уплынулъ вôдъ часу появленя ся первого нумера „Свободы,“ а суть ще такй люде, котрй и до сего часу не прислали предплату. Протое, заявляемо, що ôдъ сего числа онѣ разъ больше не пôшлемо поки гроши не получимо.

У.В.А.Г.А.

Хотячй приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewich
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

* Звертаемъ увагу всѣхъ нашихъ Русиновъ, що маемо, на складѣ всякй книжки шкôльнй букварй, читанки, ôдъ першой до третой клясы. Маемо такожь всякй поучаючи книжки зъ общества „Качковского“ и другихъ. Маемо Молитвословы „Кормъ Души“ Есть то одна зъ найкраснихъ книжокъ до моленя зъ чотырома кольороваными образками и 50 на чорнôмъ тлѣ. Такъ само маемо Исторію Руси и книгу о „Наслѣдованю Іисуса Христа“ Тіи книжки повинни находити ся въ кождой хатѣ руского робôтника.

Неодовга надôйдуть розличного рода образки, образы зъ рускими пôдписами.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА во ЛЬВОВѢ въ ГАЛИЧИНѢ

Поручае своимъ землякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковніи а именно:

Евангеліе нового изданія въ розличныхъ прехорошихъ оковахъ и оправахъ отъ 55 з. р. до 225 злр. Плащанници на полотнѣ отъ 18 злр. до 42 злр. на шолковой матеріи отъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви. Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патриціи, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альцаковіи, мосяжніи, и диновіи. Всякіи книги церковни, а особливо поручае образи до Иконостасô въ хорошой роботи по дуже умѣрениихъ цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фрілэндъ Па, Міннеаполисъ Мінн. а всѣ були совершенно задоволени о чомъ ся перекопати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ заберають ся жиды продавати церковни вещи и кажуть собѣ за лихій товаръ надзвичайно дорого платити, для того прошу всѣхъ а особливо Всечестнѣ руске Духовеньство и братства церковни, котримъ лежить на серцю украшеніе домôвъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовленя яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можь найтаньше и найсовѣстнѣйше виготовлю. Для того не дайте ся опуковати отъ людей, котри не мають изображенія о церковнихъ вещахъ. При замовленіяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заразомъ и грошѣ присилати, а слибы замовленіе больше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. особно на таксу, котру треба заплатити американьскому конзулеви въ Вѣдни за потверженіе рахунку.

Всяки замовленя прошу посилати через „Свободу“

Цѣнники можно получити въ Редакціи „Свободы“

Зôстаю съ почтеніемъ
Михаилъ Дыметъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ въ ОЛИФАНТЪ ПА.

Пôдъ зарядомъ ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского натріоты. Есть се найлучше заосмотреный зо всѣхъ шторôвъ во всѣ потребнй товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Каждый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патріотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашй газдынѣ най йдуть громадно! Нащо Юськôвъ, Шмулѣвъ сномагати? Идѣть до свого.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

246 PEARL ST SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звідки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляють силы!...

— Що за брыйдаж й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Танно надзвычайно!

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій — ЕДИНЫЙ — КОНТРАКТОРЪ и БУДОВНИЧІЙ — въ — Вилксбаръ и околицѣ,

Его камѣнне пôдъ будову есть найлѣпше, а робота найтрвальша.

Будуе мосты и домы, мае власни конѣ до звозу матеріялу.

Дае кериджѣ на похороны на весѣля, хрестины и т. і.

Мешкае на River Side,

Недалеко Рускои Церкви.

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краянôвъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнородни напой.

Хороша саля для забавъ и братскихъ засѣданъ.

168. Warren & Dodley Strs.

JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str. New York.

Помежи Greenwich i Washington улицями.

АГЕНТУРА КОРАБЕЛРНА И КОЛІОВА.

Сиродае шифкарты на найлѣпшіи линіи морскій на Бременъ и Гамбургъ. Посылае грошѣ до всѣхъ части свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко свôй чоловѣкъ обходить ся съ людьми сумлѣнно.

ПЕРША РУСКА ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сіти.

Пôдъ числомъ 102 Моррисъ улиця.

Краяне повертаючи до краю чи приходячи съ краю, най зайдуть тамъ а будуть услужени по щыро руски.

Тамъ дасть ся имъ добру раду и пораду о всѣмъ що только потребно.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

I. ТАЛПАША и Я. ЖИЛИЧА

727. Commerce Str. ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до долу въ найлучшіи товари съ першой руки Все свѣже.

Краяне не оминайте своихъ, бо бувъ бы великій грѣхъ! и не слава для руского народа. не забудте

J. TALPASZ & J. ZYLICZ

D OLDENBURG

ПРЕДПРІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

KRIMMERT, & F. MISSLER

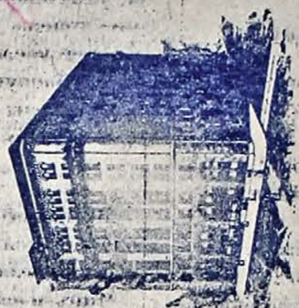
Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшômъ часѣ певно, бесnечно безъ жадного клопоту.

Колько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкартъ? а еще жаденъ не скарживъ ся що му була яка хиба.

Поручаюсь памяти моимъ краянамъ остаюсь съ глубокимъ поважанемъ а не забувайте на

F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
A въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

САЛОНИСТИ!

Се иде о ваше добро познакомитись зъ нами.

Сли кто купить у насъ хоть разъ, а переконаесь що добрый зробивъ интересъ.

Зголошуйтеся до нашого складу, або посылайте о пробку (sample)

зъ глубокимъ почтеніемъ

EMANUEL GROSS.

Jmporter of Wines and Liqours

Головный складъ 357 Henderson Str.

38 ESSEX STR. JERSEY CITY NEW YORK.

FRANK WEIGEL

Найлѣпшіи Найтуньшіи а на часъ направить кождому зигарки, зигары и все що въ закресъ годинникарскій входить.

131 YORK STREET
JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER.

101 MORRIS STREET.

межи Washington a Warren улицями.

Jersey City.

Поручае свôй складъ винъ заграничныхъ всякого рода пива, медъ, горѣлку лікери по найтуньшой цѣнѣ.

Незабувайте за него.

R. H. MORGAN,

9 W. CENTER ST. SHENANDOAH PA

ФАБРИКАНТЪ

Прапорôвъ (фанъ) Хоруговъ, Одзнакъ, Пасовъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ найлѣпшого едвабу; чотыри и пôвъ черезъ шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшой матеріи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, „Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, только грошь щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!..... Буде зъ васъ!